PROVINCIE UTRECHT

PROGRAMMAPLAN 2021
AGENDA VITAAL PLATTELAND

PROVINCIE-UTRECHT.NL

PROGRAMMAPLAN AGENDA VITAAL PLATTELAND 2021

Vastgesteld door Gedeputeerde Staten: 8 december 2020

Registratienummer: 821B9F73

Inhoud

1. Aanleiding en achtergrond ... 5
2. Doelenstructuur en afbakening ... 5
3. Opgaven voor de Agenda Vitaal Platteland 2021 ... 5
3.1. Natuur, water en bodem ... 5
Ontwikkelopgave Natuurnetwerk Nederland ... 5
Uitvoeren maatregelen Beheerplannen Natura 2000 inclusief stikstofherstelmaatregelen (voormalige PAS). . 7
Verbinden van natuurgebieden ... 8
Aanleg kleine landschapselementen ... 9
Beleefbare natuur ... 9
Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug ... 10
Groene contour ... 10
Programma natuur ... 10
3.2. Landschap ... 10
3.3. Cultureel Erfgoed ... 10
3.4. Landbouw ... 11
Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP) / Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) ... 11
Plattelandscoaches ... 14
Landbouw en milieu (LaMi) ... 15
Landbouwstructuurversterking ... 15
Boerderijeducatie ... 15
3.5. Recreatie ... 16
Wandelroutenetwerk Utrecht Oost ... 16
Optimaliseren routenetwerken ... 16
Recreatiebanken ... 16
Recreatie om de Stad Utrecht ... 17
3.6. Leefbaarheid en kleine kernen ... 17
Snel internet ... 17
Bijdrage aan initiatieven voor leefbaarheid en kleine kernen in het landelijk gebied ... 18
3.7. Vrijkomende agrarische bebouwing (VAB) ... 18
3.8. Energie ... 19
4. Werkwijze ... 20
4.1. Instrumenten ... 20
Grond ... 20
Subsidies ... 20
4.2. Organisatie ... 20
4.3. Samenwerking met de AVP-Gebiedscommissie Utrecht West ... 21
Instellingsbesluit ... 21
Exploitatiesubsidie ... 22

4.4. Afhankelijkheden 22
4.5. Besturing en beheersing 22
4.6. Financiering 23
4.7. Risicomanagement 24
4.8. Communicatie 24

1. Aanleiding en achtergrond

Vanuit het programma Agenda Vitaal Platteland (AVP) geven we uitvoering aan het behouden en versterken van natuur en landschap, verduurzaming van de landbouw en dragen we zorg voor een vitaal en (be)leefbaar landelijk gebied. Het programma AVP is gestart in 2007. In de Kaderdocumenten AVP 2007-2013 (beëindigd in 2011) en AVP 2012-2015 zijn de kaders voor het programma vastgelegd. Binnen deze kaders is het Meerjarenprogramma Agenda Vitaal Platteland 2016-2019 opgesteld. In 2020 is het programma AVP met 1 jaar verlengd tot en met 31 december 2020. Aangezien 2021 zal worden benut voor het opstellen van een nieuw Uitvoeringsprogramma voor het landelijk gebied wordt het AVP opnieuw met 1 jaar verlengd zodat de uitvoering van de opgaven gecontinueerd kan worden. De doelen en opgaven uit het programma 2020 zijn overgenomen in dit programma 2021.

Voorliggend Programma AVP 2021 geeft inzicht in:

1. De opgaven (doelen) vanuit de beleidsthema's
2. De beschikbare middelen en financieringsvormen (Provincie, Europa, Rijk, derden) die worden ingezet in 2020.
3. De organisatie binnen AVP, waaronder de sturingsfilosofie en de werkwijze.

2. Doelenstructuur en afbakening

In AVP werken we op integrale wijze aan de diverse thema's die van belang zijn voor een vitaal platteland. Het gaat net als in 2020 om de volgende thema's:

- Natuur, water en bodem
- Bodemdaling
- Landschap
- Cultureel erfgoed
- Landbouw
- Recreatie
- Leefbaarheid en kleine kernen
- Vrijkomend agrarisch vastgoed

De AVP is gericht op de uitvoering van eenmalige fysieke maatregelen in het landelijk gebied; het is dus een investeringsprogramma. Het begrip 'uitvoering eenmalige fysieke maatregelen' omvat overigens niet alleen het daadwerkelijk uitvoeren, maar ook de werkzaamheden die nodig zijn om de uitvoering voor te bereiden (onderzoek, ontwerp, bestek etc.) en te begeleiden (communicatie, afstemming, overdracht naar beheer etc.).

3. Opgaven voor de Agenda Vitaal Platteland 2021

3.1. Natuur, water en bodem

<u>Ontwikkelopgave Natuurnetwerk Nederland</u>

Doel	In Utrecht komen natuurwaarden voor die nationaal en internationaal van groot belang zijn. Het is onze ambitie en verantwoordelijkheid deze natuurwaarden te beschermen en te versterken. Hiermee dragen we tevens zorg voor de Utrechtse biodiversiteit, waaronder onze aandachtsoorten. Om deze ambitie te realiseren is ruimte nodig, in de vorm van een robuust netwerk van aaneengeschakelde natuurgebieden.
Opgave	Realisatie van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) volgens het Akkoord van Utrecht (2011). In het Akkoord van Utrecht (2011) is afgesproken om de omvang van het NNN te bepalen op ca. 31.500 ha. De geplande uitbreiding van het Utrechtse NNN is 1.570 hectare in de periode 2011-2027. Om dit doel te halen moeten we jaarlijks nieuwe natuur realiseren. Dit doen we door de functie van gronden aan te passen, bijvoorbeeld van landbouwgrond naar natuurgrond. Inmiddels hebben we 872 ha gerealiseerd (stand 31 december 2019) en resteert er dus nog een opgave van 698 ha. Voor verwerving en functieverandering houden we een lineaire begroting aan van gemiddeld 125 ha per jaar. Verwerving en functieverandering vinden plaats op basis van vrijwilligheid, waardoor de resultaten fluctueren over de jaren.

	Naast verandering van functie moeten we de grond daarnaast ook inrichten en geschikt maken voor waardevolle natuur met een hoge biodiversiteit. Naast de genoemde 1.570 ha lag er sinds 2011 nog circa 2.700 ha grond die we ook moesten inrichten. In totaal gaat het dus om 4.264 hectare. Hiervan is 1.770 hectare inmiddels ingericht (stand 31 december 2019, 42% van de opgave) zowel door de provincie als organisaties die terreinen beheren en particuliere terreineigenaren. Er resteert nog een taak van 2.494 hectare. We verwachten eind 2021 een oppervlakte van 2.300 hectare te hebben ingericht. De inrichting van de NNN koppelen we op een aantal locaties aan het realiseren van natuur- en boscompensatie. Deze compensatie wordt uitgevoerd vanwege uiteenlopende ruimtelijke ingrepen in de natuur en houtopstanden (op gronden die niet begrensd zijn als NNN). Hoewel dit geen opgave is die binnen het AVP wordt opgepakt, maken we soms wel werk met werk door de planvorming en uitvoering van beide opgaven gezamenlijk aan te pakken wanneer de opgaven fysiek dicht bij elkaar liggen.

Aanpak	In 2021 worden de volgende opgaven opgepakt:

N2000 Binnenveld	- Start proefproject naar het functioneren van de kwelputten door aanleg van 1 onttrekkingsput en 1 infiltratieput (Q1 2021). Resultaten worden medio 2022 verwacht. - Sanering van 2e vuilstort aan de Ketelweg in 2021 en afronden sanering 1e vuilstort (winterseizoen 2020-2021) - Inrichting De Hellen door Staatsbosbeheer (medio 2021). Maatregelen worden gefinancierd uit een SKNL-subsidie verstrekt in 2020.
N2000 Kolland & Overlangbroek	- Uitvoeren hydrologische herstelmaatregelen in Oud-Kolland
N2000 Oostelijke Vechtplassen Utrecht	- Afronden inrichtingsmaatregelen in deelgebieden Westbroekse Zodden, Huis te Hart en Molenpolder. - Realiseren van een beleefpunt aan de Kanaaldijk. - Aanpassen peilbeheer Westbroekse Zodden. - Bethunepolder: Natuurinrichting in dit gebied is afgerond. Evaluatie uitvoeren aan de hand van de monitoring.
N2000 Zouweboezem	- Uitvoeren pakket instandhoudingsmaatregelen beheerplan. - Vergroten en opschonen van een 8-tal poelen. - Uitvoeren maatregelen ten behoeve van de zwarte stern - Uitwerken herstelplan rietlanden
N2000 Rijntakken	- Lunenburgerwaard: Afronden bestek en aanbesteding van de natuurinrichting. Start van de natuurinrichting staat gepland voor november 2021. De inrichting wordt april 2022 opgeleverd. - Elster Buitenwaarden: Uitvoering fase 2 inrichting Elster Buitenwaarden. Conform planning wordt de inrichting eind 2021 afgerond.
N2000 Nieuwkoop en de Haeck	- Schraallanden langs de Meije: Opstellen definitief ontwerp voor inrichting van de NNN rondom het N2000-gebied.
N2000 Uiterwaarden Lek	- Uitvoeren gebiedsanalyse en bodemkwaliteitsbeoordeling - Opstellen inrichtingsplan voor diverse trajecten - Voorleggen voorkeursplan voor traject Wijk bij Duurstede – Amerongen. - Aankoop en inrichting 20 ha aan de zuidkant van de Lek.
Ruimte voor de Lek	- Aanvragen vergunningen en aanbesteding van inrichtingswerkzaamheden - Uitvoering natuurinrichting op provinciaal eigendom

	Wilnisse Bovenlanden	- Uitvoeren overgangsbeheer - Inrichting van een tweetal percelen
	Groot Wilnis-Vinkeveen	- Natuurinrichting in deelgebieden Grote Sniep, Kamerik-Teylingens en het Gagelgebied - Subsidiering aanleg veenweideinfiltratiesysteem
	Marickenland	- Opstellen bestek natuurinrichting deelgebied 1 en aanvragen vergunningen. Start inrichting staat gepland voor 2022.
	Groot Mijdrecht Noord-oost	- Bestek voorbereiding en vergunningprocedure van moerasblok 1, fase 1 westelijk deel - Functieverandering en grondruil van percelen
	Polder Mijnden	- Opstellen inrichtingsplan in samenspraak met Staatsbosbeheer (incl. vaststellen natuurambitie) - Beschikbaar stellen financiering voor inrichting via SKNL.
	Lingegebied (bij Diefdijk)	- Aankoop en inrichting 10 ha natuur.
	Kromme Rijngebied	- Opstellen plan van aanpak 4 kleinere deelgebieden langs de Kromme Rijn - Opstellen vervolgstrategie realisatie van ruim 20 ha NNN gelegen binnen particulier eigendom (deelgebied Overlangbroek). - Inrichting natuur in eigendom bij Staatsbosbeheer (deelgebied Overlangbroek) (via SKNL-subsidie)
	Groenraven Oost	- Voorveldse Polder: Voortzetten en afronden natuurinrichting (4e kwartaal 2021) - Natuurverbinding Amelisweerd-Nieuw Wulven: functieverandering en inrichting nieuwe natuur (6 ha) en herinrichting en verkoop Sedumterrein (noordzijde). Opstellen plan van aanpak voor verbreding natuurverbinding en borging beheer (zuidzijde).
	Utrechtse Heuvelrug	- Geen activiteiten vanuit AVP in 2021.
	Eemland	- Het rietherstel wordt in 2020 afgerond. In het eerste kwartaal van 2021 worden beheerafspraken gemaakt. - Verkoop van provinciaal eigendom.
	Stoutenburg	- Geen activiteiten in 2021.
	Convenanten Vallei Zuid-West	- Aanleg informatiecentrum door landgoed Den Treek – Henschoten. - Beschikbaar stellen financiering functieverandering en inrichting landgoed De Boom via SKNL.
	Overige NNN	- Vaststellen projectplan overige NNN. - Inzet functieverandering.
Indicatoren	– Er is eind 2021 1.125 ha van functie veranderd (cumulatief sinds 2011) – Er is 2.300 hectare nieuwe natuur is ingericht (cumulatief sinds 2011)	
Financiën	Voor bovenstaande opgaven is in totaal €21 miljoen benodigd in 2021. Dit bedrag wordt ingezet voor realisatie functieverandering, inrichting en proceskosten.	

Uitvoeren maatregelen Beheerplannen Natura 2000 inclusief stikstofherstelmaatregelen (voormalige PAS).

Doel	De uitvoering van de PAS-maatregelen uit het Programma Aanpak Stikstof (PAS) die zijn gericht op weerbaarder maken van Natura 2000 gebieden tegen de overbelasting van stikstofdepositie gaat onverminderd door. Het doel van deze stikstofherstelmaatregelen, die ondertussen zijn opgenomen in de vastgestelde beheerplannen Natura 2000, is het herstellen en robuuster maken van de voor stikstof gevoelige habitattypen en leefgebieden van soorten

	in Natura 2000- gebieden. Robuuste natuur is minder kwetsbaar en dus bestendiger tegen overbelasting van reactief stikstof (ammoniak en stikstofoxiden). Dit doen we bijvoorbeeld door het verhogen van de waterstand om verdroging en verzuring van de bodem tegen te gaan.
Opgave	Tijdig en volgens planning de herstelmaatregelen uit te voeren. Deze zijn vastgelegd (omvang, frequentie, locatie) in de beheerplannen, onderdeel PAS-gebiedsanalyse en zijn bedoeld om minimaal de verslechtering van de stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden die geheel of gedeeltelijk zijn gelegen in de provincie Utrecht te voorkomen. De herstelmaatregelen moeten uiterlijk eind 2021 zijn uitgevoerd. Het merendeel van deze herstelmaatregelen wordt opgepakt door de desbetreffende terreineigenaren volgens de afspraken uit het Beleidskader Wet natuurbescherming (pagina 14). Ondergenoemde maatregelen betreffen de maatregelen die door de provincie vanuit het AVP opgepakt en uitgevoerd dienen te worden. Het gaat om de volgende gebieden: **Kolland & Overlangbroek**: Uitvoeren hydrologische herstelmaatregelen in Oud-Kolland. **Binnenveld**: - Omvormen landbouwgronden binnen en buiten N2000 gebied naar natuur (medio 2021). - Dempen, afdammen en verondiepen van sloten in en rond het Natura-2000 gebied (medio 2021) - Opzetten van slootpeilen rond het N2000-gebied en treffen maatregelen om natschade te voorkomen (medio 2021). - Sanering van twee vuilstorten in de Hellen (eind 2021). - Onderzoek naar het functioneren van en de effecten van 1 kwelput (2021 – medio 2022). **Zouweboezem**: Plaggen of afgraven en uitvoeren ontwikkelingsbeheer **Uiterwaarden Lek**: Maatregelen tegen erosie De Horde en Willigen Langerak (aangevuld met de afslag in de Koekoekswaard en Achthovense waarden) **Rijntakken (Utrechts deel: Uiterwaarden Nederrijn)**: Inrichting deelgebieden Elster Buitenwaarden en Lunenburgerwaard. **Oostelijke Vechtplassen (Utrechts deel)**: Inrichting deelgebieden Westbroekse Zodden en Molenpolder. In de volgende N2000-gebieden ligt geen opgave in het kader van de PAS voor de provincie Utrecht of is de opgave al uitgevoerd: – Botshol – Nieuwkoopse Plassen & de Haeck (Utrechts deel: Schraallanden langs de Meije) – Eemmeer en zuidoever Gooimeer (Utrechts deel) – Lingegebied en Diefdijk-Zuid (Utrechts deel)
Aanpak	Bovengenoemde maatregelen worden opgepakt binnen de ontwikkelopgave Natuurnetwerk Nederland (zie hierboven)
Indicatoren	Aantal herstelmaatregelen dat in de genoemde N2000-gebieden is uitgevoerd.
Financiën	De middelen voor deze maatregelen zijn opgenomen bij de opgave voor het Natuurnetwerk Nederland. Daarnaast zijn middelen benodigd voor financiering van BIJ12, uitvoering van het Monitoringsplan van de PAS als onderdeel van het beheerplanen de voorbereiding van gebiedsanalyses/beheerplannen. Hiervoor is in 2021 €850.000 geprogrammeerd.

Verbinden van natuurgebieden

Doel	Ter versterking van het netwerk van aaneengeschakelde natuurgebieden worden ecologische verbindingen gerealiseerd over en onder provinciale wegen. Leefgebieden van diersoorten worden daarmee weer verbonden, er ontstaat weer ecologische samenhang en soorten

	kunnen hun areaal vergroten. Ook zijn er minder aanrijdingen met dieren: veiliger voor automobilisten en beter voor de populatieontwikkeling van diersoorten. Zo blijven de omvang en genetische diversiteit van populaties op peil en zorgen we ervoor dat planten- en diersoorten in onze provincie duurzaam kunnen voortbestaan.
Opgave	Vanuit het programma AVP is er een opdrachtgevende rol richting het domein Mobiliteit voor aanleg van de faunapassages. Er staan nog 2 faunapassages gepland (zie ook de webkaart): – Aanleg van de faunapassage Griftenstein onder de N237 tussen De Bilt en Utrecht. Deze faunapassage vormt samen met de door de gemeente Utrecht aan te leggen faunapassage onder de Biltse Rading een schakel in de ecologische verbinding tussen het Noorderpark en het Kromme Rijngebied. – Aanleg van het ecoduct over de N226 op het traject tussen Leersum en de A12 vormt een ecologische verbinding tussen de landgoederen Maarsbergen en Kombos en verbindt daarmee het zuidelijke deel met het middendeel van de Utrechtse Heuvelrug.
Aanpak	– Faunapassage Griftenstein N237: De aanleg van de faunapassage door aannemer Mourik wordt december 2020 afgerond. – Ecoduct N226: In 2021 wordt de aanleg van het ecoduct over de N226 voorbereid. Aanleg staat gepland voor 2022.
Indicatoren	Realisatie van 1 ecoduct in 2022
Financiën	In 2021 en 2022 zal er naar verwachting ca. €1,35 miljoen worden besteed, voornamelijk aan de aanleg van het ecoduct en €1,2 miljoen voor inrichting van natuur op de aangrenzende landgoederen. Deze uitgaven worden als investering opgenomen op de balans door het domein Mobiliteit. Er vinden geen uitgaven vanuit het Agenda Vitaal Platteland plaats in 2021 voor deze projecten.

Aanleg kleine landschapselementen

Doel	Groene dooradering van het landelijk gebied door kleine landschapselementen (KLE) aan te leggen ter vergroting van de biodiversiteit en versterking van het landschap.
Opgave	Stimulering aanleg en herstel van kleine landschapselementen.
Aanpak	– Opnieuw openstellen van subsidiemogelijkheden voor de aanleg van kleine landschapselementen. – Aanpak en activiteiten platform KLE continueren. – Ontwikkelen communicatiemateriaal.
Indicatoren	– In 2021 zijn er 80 nieuwe en herstelde kleine landschapselementen in de provincie Utrecht gerealiseerd. – Activiteit georganiseerd waarbij bestuurders van betrokken partijen bewust zijn gemaakt van de resultaten en blijvende commitment geven aan programma.
Financiën	Er wordt €230.000 beschikbaar gesteld voor subsidiering in 2021.

Beleefbare natuur

Doel	Vergroting van de participatie van burgers, ondernemers en maatschappelijke organisaties bij de natuur.
Opgave	We continueren de vermaatschappelijking van natuur door bij te dragen aan het project Groen aan de buurt en de Voucherregeling Beleef en Bewonder.
Aanpak	Het openstellen van subsidiemogelijkheden voor bovengenoemde projecten via de Uitvoeringsverordening subsidie Agenda Vitaal Platteland.
Indicatoren	Er zijn 2 projecten gesubsidieerd.
Financiën	Er is € 220.000 beschikbaar voor subsidiering van het project Groen aan de buurt en de Voucherregeling Beleef en Bewonder in 2021.

Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug

Het verstrekken van een meerjarige financiering aan de stichting Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug is geen onderdeel meer van het Programma AVP. De financiering van de stichting vanaf 2021 is ondergebracht als lijnopgave binnen het begrotingsprogramma landelijk gebied.

Groene contour

De opgave in deze coalitieperiode voor realisatie van 400 ha groene contour is vooralsnog niet opgenomen in dit Programmaplan. In het eerste kwartaal van 2021 wordt een Uitvoeringsplan Groene Contour opgeleverd waarin wordt uitgewerkt op welke wijze komende jaren invulling gegeven kan worden om deze opgave te realiseren. Na opstellen van het Uitvoeringsplan zal deze opgave worden opgenomen en worden opgepakt binnen dit programma in 2021.

Programma natuur

Het Rijk stelt samen met provincies, maatschappelijke organisaties en andere overheden het Programma natuur op. Er is een samenhangende aanpak nodig gericht op vermindering van de stikstofdepositie, verbetering van de waterkwaliteit en beschikbaarheid van voldoende water en betere inrichting van natuurgebieden. Focus ligt hierbij op natuurherstel in de negen Natura 2000-gebieden en de randen er omheen. Op korte termijn worden de hoofdlijnen van het programma bekend. Mogelijk dat dit in 2021 gevolgen gaat hebben voor de uit te voeren opgaven binnen het AVP.

3.2. Landschap

De provincie Utrecht is een mooie provincie met zes bijzondere landschappen (Groene Hart, Eemland, Rivierengebied, Utrechtse Heuvelrug, Gelderse Vallei en de Waterlinies, waaronder de Stelling van Amsterdam). De provincie zet in op het behoud en actief ontwikkelen van landschappelijke kwaliteit en het beleefbaar maken van landschap en aardkundige waarden via haar ruimtelijk beleid en gebiedsontwikkelingen. Hierbij zijn zorgvuldig inpassen van nieuwe functies of uitbreiding daarvan, aanleg en herstel van landschappelijke hoofdstructuren, aanleg van routes, verwijderen van storende bebouwing en beperkt herstel van historische bebouwing belangrijke aandachtspunten. Behoud en ontwikkeling van het landschap wordt meegekoppeld bij realisatie van andere doelstellingen. Er zijn geen specifieke middelen voor beschikbaar.

3.3. Cultureel Erfgoed

Doel	Behouden, zichtbaar en beleefbaar maken van cultureel erfgoed.
Opgave	Er zijn goede kansen om bij gebiedsontwikkelingen en –inrichting bij te dragen aan herstel, behoud en het zichtbaarder en beleefbaarder maken van het cultureel erfgoed.
Aanpak	– Afronden natuurherstel op de Grebbelinie (1e fase) – Uitvoering natuurherstel op de Grebbelinie (2e fase, najaar 2021 t/m 2022)
Indicatoren	Over een lengte van 3,3 km met een oppervlakte van 14,1 ha herstelwerkzaamheden uitgevoerd (kwaliteitsverbetering bestaande natuur)
Financiën	Er is €45.000 benodigd voor het afronden van de werkzaamheden op de Grebbelinie. Voor de 2e fase is €130.000 nodig, waarvan ca. €33.000 in 2020 wordt besteed.

3.4. Landbouw

De provincie streeft naar een maatschappelijk gewaardeerde én vitale en duurzame landbouw. Een landbouw die circulair, natuurinclusief en klimaatneutraal is en zeker ook economisch rendabel: een landbouw met perspectief. De landbouwsector is van belang voor de provincie Utrecht. Maar liefst 50% van het grondgebied is landbouwgrond. De landbouw zorgt voor de voedselvoorziening, en speelt ook een grote rol in de kwaliteit van het landelijk gebied. Duurzame landbouw is landbouw die zowel in ecologisch, economisch als sociaal opzicht toekomstbestendig is. We zetten in op een duurzaam voortbestaan van de landbouwsector in onze provincie. De agrarische bedrijven produceren gezond voedsel van hoge kwaliteit, op een manier die ook gezond en veilig voor de omgeving is.
Binnen het AVP geven wij invulling aan een duurzamere landbouw door:

- Inzet van Europese middelen voor innovatie en modernisering van agrarische bedrijven, kennisoverdracht, niet-productieve investeringen op het gebied van water en natuur en stimulering van lokale initiatieven via LEADER.
- Inzet van plattelandscoaches voor agrarische ondernemers
- Verminderen milieubelasting landbouwbedrijven met het platform LaMi
- Landbouwstructuurversterking met de kavelruil Kamerik-Harmelen
- Doorontwikkeling van de boerderijeducatie

Bovenstaande onderwerpen komen achtereenvolgens aan de orde.

<u>Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP) / Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB)</u>

We spannen ons in om Europese gelden voor de transitie in de landbouw en de ontwikkeling van het platteland die voor Utrecht beschikbaar zijn, optimaal te benutten. In 2021 en 2022 doen we dit door het huidige plattelandsontwikkelingsprogramma (POP3) te continueren (transitieperiode POP3, ook wel het POP3Plus genoemd) en met het verstrekken van lokale initiatieven via LEADER. In 2023 start het nieuwe Nationaal Strategieplan (GLB-NSP) op basis van het nieuwe Gemeenschappelijke Landbouwbeleid (GLB 2021-2027). We volgen de ontwikkelingen van het nieuwegemeenschappelijk landbouwbeleid en vertalen deze voor de provincie Utrecht. Voor de jaren 2021 t/m 2022 zijn middelen gereserveerd voor provinciale medefinanciering van Europese gelden die in het kader van de transitieperiode POP3 en het nieuwe GLB-NSP beschikbaar worden gesteld. Hierna wordt ingegaan welke POP3Plus-maatregelen als subsidieregelingen worden verwacht en gekoppeld zijn aan het programmaplan AVP 2021.

POP3Plus Regeling Fysieke investeringen

Doel	Stimuleren van fysieke investeringen ter innovatie en modernisering van agrarische ondernemingen. Het verstrekken van subsidies is vooral gericht op het stimuleren van investeren in nieuwe machines en apparatuur die nog niet breed in de praktijk worden toegepast.
Opgave	Bijdragen aan de transitie naar een circulaire, natuurinclusieve, klimaatneutrale en economisch rendabele landbouw.
Aanpak	De regeling zal in het kader van de transitieperiode van het POP3 (POP3Plus) in 2021 aan de hand van een landelijk uniform opgestelde regeling incl. investeringslijst worden opengesteld. Agrariërs kunnen op deze manier laagdrempelig subsidie aanvragen voor vernieuwende investeringen voor het landbouwbedrijf. Landelijk wordt er nog een uniforme investeringslijst ontwikkeld voor fysieke investeringen.
Indicatoren	Naar verwachting kunnen zeker 20 tot 30 agrariërs geholpen worden bij de verduurzaming van hun landbouwbedrijven.
Financiën	Voor 2021 is een budget gepland van € 960.000, waarvan de helft afkomstig zal zijn uit het AVP. In 2021 is €480.000 gereserveerd voor cofinanciering van POP3-middelen vanuit het AVP.

POP3Plus Regeling jonge boeren

Doel	Stimuleren van investeringen bij jonge boeren tot en met 40 jaar ter verduurzaming van hun landbouwbedrijf.
Opgave	Bijdragen aan de transitie naar een circulaire, natuurinclusieve, klimaatneutrale en economisch rendabele landbouw.
Aanpak	Op basis van een landelijk vastgestelde investeringslijst wordt een subsidieregeling opengesteld in december 2021, als onderdeel van het POP3Plus-programma. De investeringslijst is vergelijkbaar met die uit de regeling Fysieke investeringen en kenmerkt zich vooral doordat de lijst nog uitgebreider en concreter en daarmee klantgerichter is dan de lijst bij de regeling Fysieke investeringen.
Indicatoren	Naar verwachting kunnen zeker 40 agrariërs geholpen worden bij de verduurzaming van hun landbouwbedrijven.
Financiën	- Voor 2021 is een openstelling gepland van € 220.000 (waarvan € 110.000 AVP). Dit budget zal pas worden besteed in 2022. - De openstelling van november 2020 wordt besteed in 2021. De bijdrage vanuit AVP bedraagt €200.000.

POP3Plus Regeling Samenwerking voor innovaties

Doel	Stimuleren van samenwerkingsprojecten rond een innovatief idee gericht op de agrarische sector. Met het verstrekken van subsidies kunnen met deze regeling innovaties naar een marktrijp product gebracht worden.
Opgave	Bijdragen aan de transitie naar een circulaire, natuurinclusieve, klimaatneutrale en economisch rendabele landbouw.
Aanpak	De regeling zal in het kader van de transitieperiode van het POP3 (POP3Plus) in 2021 een keer worden opengesteld. Op basis van een regeling met selectiecriteria kunnen de beste projecten gehonoreerd worden. Per project zal een inhoudelijke beoordeling gegeven worden waar een score uit rolt. Op basis van alle scores worden projecten ten opzichte van elkaar gerankt. De hoogst scorende projecten wordt subsidie verstrekt tot zover het budget dat toelaat. De regeling biedt de mogelijkheid om beleidsinhoudelijke thema's die relevant zijn voor de provincie Utrecht te bedienen, te denken valt aan nieuwe verdienmodellen, korte ketens/voedselagenda, maar bijvoorbeeld ook vrijkomende agrarische bebouwing. In afstemming met team NEL zal nog een nadere uitwerking van de regeling worden gemaakt.
Indicatoren	Naar verwachting kunnen 10 tot 15 samenwerkingsverbanden ondersteund worden in de uitvoering van hun innovatie- en proefprojecten.
Financiën	Voor 2021 is een budget gepland van € 400.000 (waarvan € 200.000 AVP). In 2021 is €200.000 gereserveerd voor cofinanciering van POP3-middelen vanuit het AVP.

POP3Plus Regeling Kennisoverdracht

Doel	Stimuleren van kennisoverdracht onder agrarische ondernemingen aan de hand van training, workshops en coaching. Het idee is dat kennis over nieuwe producten of technieken gedeeld worden met een grote groep agrariërs zodat deze er in de praktijk mee aan de slag kunnen (implementeren en/of investeren in nieuwe producten of technieken).
Opgave	Bijdragen aan de transitie naar een circulaire, natuurinclusieve, klimaatneutrale en economisch rendabele landbouw. De regeling Kennisoverdracht leent zich goed om aandacht te schenken aan thema's als klimaat, biodiversiteit/bodem en kringlooplandbouw (incl. stikstof).
Aanpak	De regeling zal in het kader van de transitieperiode van het POP3 (POP3Plus) in 2021 een keer worden opengesteld. Op basis van een regeling met selectiecriteria kunnen de beste projecten gehonoreerd worden. Per project zal een inhoudelijke beoordeling gegeven worden waar een score uit rolt. Op basis van alle scores worden projecten ten opzichte van elkaar gerankt. De hoogst scorende projecten wordt subsidie verstrekt tot zover het budget dat toelaat. De regeling biedt de mogelijkheid om beleidsinhoudelijke thema's die relevant zijn voor

	de provincie Utrecht te bedienen, te denken valt aan nieuwe verdienmodellen, korte ketens/voedselagenda, kringlooplandbouw, inspelen op behoeften uit plattelandscoaches. In afstemming met team NEL zal nog een nadere uitwerking van de regeling worden gemaakt.
Indicatoren	Naar verwachting kunnen 10 tot 15 projecten ondersteund worden in de toepassing van kennisoverdracht. De regeling is gericht op kennisaanbieders.
Financiën	Voor 2021 is een budget gepland van € 600.000 (waarvan € 300.000 AVP). In 2021 is €300.000 gereserveerd voor cofinanciering van POP3-middelen vanuit het AVP.

POP3 Niet productieve investeringen natuur

Doel	Stimuleren van herstel- en inrichtingsmaatregelen in of in de invloedssfeer van gebieden met een hoge natuur- of landschappelijke waarde die zijn gericht op het herstellen of verhogen van de natuur- of landschapswaarde. Projecten gaan verder dan de eisen die voortvloeien uit de Kaderrichtlijn Water of Nitraatrichtlijn. De herstel- of inrichtingsmaatregelen hebben betrekking op het versterken van landschappelijke kernkwaliteiten in agrarisch gebied, verbeteren en herstellen van natuur en biodiversiteit en op het verbeteren van stikstofbestendigheid van natuur.
Opgave	Bijdragen aan de ambitie om natuur zoveel mogelijk stikstofbestendig te maken en bijdragen aan het blijvend versterken van de biodiversiteit in natuur en landschap.
Aanpak	Op basis van een regeling met selectiecriteria kunnen de beste projecten gehonoreerd worden. Per project zal een inhoudelijke beoordeling gegeven worden waar een score uit rolt. Op basis van alle scores worden projecten ten opzichte van elkaar gerankt. De hoogst scorende projecten wordt subsidie verstrekt tot zover het budget dat toelaat. In afstemming met team NEL zal nog een nadere uitwerking van de regeling worden gemaakt.
Indicatoren	Naar verwachting kunnen 1-2 projecten ondersteund worden ten behoeve van herstel- en inrichtingsmaatregelen natuur.
Financiën	Voor 2021 is een budget gepland van € 520.000 waarvan € 160.000 AVP-cofinanciering. In 2021 is €160.000 gereserveerd voor cofinanciering van POP3-middelen vanuit het AVP.

POP3Plus Niet productieve investeringen water

Doel	Stimuleren van herstel- en inrichtingsmaatregelen in het landelijk gebied ten behoeve van de (her)inrichting/transformatie en het beheer van het watersysteem voor landbouw(bodem)-, water - en klimaat- en biodiversiteitsdoelen. Het gaat bijvoorbeeld om investeringen die gericht zijn op de verbetering van de waterkwaliteit en -kwantiteit om daarmee een bijdrage te leveren aan de doelstellingen uit de Kaderrichtlijn Water en de Nitraatrichtlijn, het herstel van de natuurlijke toestand van watersystemen, het duurzaam optimaliseren van de waterhuishouding en aan maatregelen die gericht zijn op het voorkomen en/of beperken van watertekorten.
Opgave	Bijdragen aan het verbeteren van de waterkwaliteit en daarmee het bereiken van de doelen zoals deze zijn opgenomen binnen de Europese Kaderrichtlijn Water.
Aanpak	Op basis van een regeling met selectiecriteria kunnen de beste projecten gehonoreerd worden. Per project zal een inhoudelijke beoordeling gegeven worden waar een score uit rolt. Op basis van alle scores worden projecten ten opzichte van elkaar gerankt. De hoogst scorende projecten wordt subsidie verstrekt tot zover het budget dat toelaat. In afstemming met team Water en bodem zal nog een nadere uitwerking van de regeling worden gemaakt.
Indicatoren	Naar verwachting kunnen vijf projecten ondersteund worden ten behoeve van herstel- en inrichtingsmaatregelen water. Projecten zullen met name voortkomen uit ambities en opgaven die vanuit de waterschappen voortkomen.
Financiën	Voor 2021 is een budget gepland van € 2.400.000 waarvan € 1.200.000 als cofinanciering van de waterschappen. Bij deze regeling is dus geen sprake van cofinanciering met AVP-middelen, de bijdrage van de waterschappen verloopt wel via onze boekhouding en wordt dus wel begroot in 2021. In 2021 is €1.200.000 gereserveerd voor cofinanciering van de waterschappen uit het AVP.

POP3Plus LEADER

Doel	Stimuleren van innovatieve initiatieven van die van onderop tot stand komen en een belangrijke sociaal-maatschappelijke bijdrage leveren aan de lokale economie van het Utrechtse platteland.
Opgave	Bijdragen aan een duurzame en economisch vitaal platteland.
Aanpak	Op basis van een lokale ontwikkelstrategie die elk Utrechts LEADER-gebied heeft, worden initiatieven gestimuleerd met inzet van LEADER-coördinatoren. In het kader van de verlenging van het POP3 (POP3PLus) wordt ook LEADER verlengd tot en met 2022. In deze periode wordt per jaar een vergelijkbaar budget beschikbaar gesteld als de afgelopen jaren tijdens het POP3. LEADER wordt zodoende zonder wijzigingen voortgezet tijdens POP3Plus.
Indicatoren	Het aantal initiatieven dat ondersteund kan worden is lastig in te schatten. Op basis van de ontwikkelingen die de LEADER-coördinatoren bijhouden kunnen in 2021 en 2022 naar schatting ongeveer 20 initiatieven verwacht worden (gemiddeld 10 per LEADER-gebied).
Financiën	In 2019 is al een openstelling gepubliceerd die doorloopt tot en met eind 2022. De openstellingen zullen in 2021 naar verwachting een budget kennen van: - Voor Samenwerkingsactiviteiten: € 120.000 waarvan € 60.000 AVP - Voor Uitvoering projecten: € 500.000 waarvan € 250.000 AVP. Daarnaast zijn er nog een aantal projecten eind 2020 ingediend welke in 2021 zullen worden beschikt. In 2021 wordt €410.000 gereserveerd voor cofinanciering vanuit het AVP.

POP3/POP3Plus Uitvoeringskosten

Doel	Uitvoeringskosten dekken ter uitvoering van het POP3 en POP3Plus voor de provincie Utrecht.
Opgave	Niet van toepassing, betreft kostendekking voor operationele uitvoering van het POP3 en POP3Plus.
Aanpak	Op basis van een prestatieovereenkomst waarin inschattingen zijn gemaakt van aantallen dossiers worden met name de kosten van RVO.nl begroot.
Indicatoren	Niet van toepassing, de uitvoeringskosten zijn gericht op de kosten die de uitvoering van het programma met zich meebrengen, te denken valt aan de inzet van RVO.nl, inzet op het eigen subsidieloket en kosten voor communicatie.
Financiën	Benodigd budget: € 1.461.000

<u>Plattelandscoaches</u>

Doel	Ondersteuning van agrarische erfeigenaren/ondernemers bij het maken van keuzes over maatregelen waarmee een transitie naar duurzame landbouw en/of sanering van hun asbestdaken in gang wordt gezet. Naast landbouwtransitie, aanpak van asbestdaken en energietransitie kunnen de plattelandscoaches een belangrijke bijdrage leveren aan: - de aanpak van Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB's); - de (mogelijk) daarmee samenhangende problematiek van ondermijning; - versterking van de verbinding stad-land; - sociale ondersteuning (bijvoorbeeld bij "stil leed"); - verbetering van de luchtkwaliteit.
Opgave	Met plattelandscoaches bieden we de individuele boer of erfeigenaar zo veel mogelijk begeleiding voor het maken van keuzes waartoe hij/zij intrinsiek gemotiveerd is. Naast coaching wordt ook de kennis rondom regels, transitievraagstukken en subsidies gefaciliteerd. De plattelandscoach coacht, adviseert en regisseert bij keuzes over transitie en verduurzaming van het landbouwbedrijf, bij verandering van de functie van het erf (onder andere bij vrijkomende agrarische bebouwing) of bij beëindiging van het landbouwbedrijf. Bij verduurzaming van de landbouw komen ook klimaatneutrale vraagstukken aanbod, bijvoorbeeld over duurzame energie en de aanpak van bodemdaling. Bij voorgaande trajecten zal asbestsanering vaak het gevolg zijn. We stemmen de inzet van de plattelandscoaches

	regelmatig af met organisaties die nauw bij de agrarische sector en het platteland zijn betrokken. Het project loopt t/m 2023.
Aanpak	In 2020 zijn 12 plattelandscoaches ingehuurd. Afhankelijk van de vraag worden in 2021 meer plattelandscoaches ingehuurd, tot maximaal 20. De coaches worden aangestuurd door het Operationeel Management.
Indicatoren	Plattelandscoaches hebben in 2021 met 200 agrarisch ondernemers een coaching gesprek opgestart en die hebben geleid of leiden tot weloverwogen keuzes over de toekomst van het bedrijf/erf.
Financiën	In 2021 hebben we hiervoor € 943.000 begroot.

Landbouw en milieu (LaMi)

Doel	We willen de milieubelasting vanuit de landbouw verminderen en werken aan een duurzaam bodem- en watersysteem.
Opgave	Communicatie over de doelen van de Landbouwvisie/ Samenwerkingsagenda Landbouw en in het bijzonder aan de volgende speerpunten: plattelandscoaches, programma kringlooplandbouw melkveehouderij en duurzame landbouw met natuur. Uitvoeren van projecten die bijdragen aan een rendabele circulaire, natuurinclusieve en klimaatneutrale landbouw.
Aanpak	– Met LaMi brengen we alle agrariërs in Utrecht op de hoogte van wat hun collega's doen voor een circulaire, natuurinclusieve en klimaatneutrale landbouw. Dit doen we o.a. door uitgifte van de Aanjager (2x per jaar) en via de website lami.nl. – Vernieuwing van het platform LaMi in samenspraak met Duurzame landbouw met natuur en de Regiodeal Foodvalley. – Vanuit LaMi dragen we bij aan de ontwikkeling van nieuwe projecten, laten zien wat projecten betekenen voor de diverse opgaven in de provincie en zorgen we voor een gerichte inzet van de POP3 transitiemiddelen.
Indicatoren	Uitgifte Aanjager in 2021 (2x) en up-to-date website
Financiën	Er is €100.000 beschikbaar in 2021

Landbouwstructuurversterking

Een goede landbouwstructuur vormt een belangrijke basis voor het verdienmodel van een agrarisch bedrijf. Volgens het Kadaster kan het voordeel van een betere verkaveling voor een boer oplopen tot € 10.000 per jaar. Behalve het voordeel voor de boer kent een betere landbouwkundige verkaveling een aantal bijkomende maatschappelijke voordelen, zoals het toepassen van weidegang.

Vanuit het programma Agenda Vitaal Platteland vindt het project Kavelruil Kamerik-Harmelen plaats. Ook vinden vanuit het programma Agenda Vitaal Platteland kleinschalige kavelruilen plaats die tot doel hebben de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland. Deze kavelruilen dragen veelal ook bij aan het versterken van de landbouwstructuur.

Boerderijeducatie

Doel	Door boerderijeducatie aan scholen wordt de verbinding tussen stad en land versterkt en wordt de toegankelijkheid van het platteland voor kinderen tot en met 18 jaar vergroot.
Opgave	Uitbreiding van het aanbod voor boerderijeducatie door het aansluiten van gebieden waar nog geen boerderijeducatie wordt aangeboden en/of door het vergroten van aanbod voor specifieke leeftijden/klassen.
Aanpak	Beschikbaar stellen van subsidiemogelijkheden voor de doorontwikkeling van boerderijeducatie.
Indicatoren	Er is subsidie verstrekt voor de doorontwikkeling van het aanbod van boerderijeducatie

Financiën	Er wordt €50.000 aan subsidiemogelijkheden opengesteld.

3.5. Recreatie

Wandelroutenetwerk Utrecht Oost

Doel	De provincie beschikt in 2021 over een recreatief hoofdnetwerk (RHN) bestaande uit een samenhangend geheel van (boven)regionale routes voor wandelen, fietsen en varen, met als toegangspunten poorten en toeristische overstappunten (TOP's).
Opgave	Aanleg van een wandelroutenetwerk in AVP-gebied Utrecht Oost, zodat in de hele provincie een wandelnetwerk beschikbaar is. Dit versterkt het recreatief hoofdnetwerk en biedt kansen voor duurzame routegebonden recreatie, rekening houdend met spreiding en recreatieve zonering. In het westen van de provincie zijn de laatste gebieden in 2017 voorzien van een wandelroutenetwerk.
Aanpak	De verkenning naar het wandelroutenetwerk Utrecht-oost voor de gebieden regio Amersfoort, Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug en een deel van de Gelderse Vallei (Renswoude, Veenendaal en Rhenen) uitgevoerd door het Routebureau Utrecht in 2019/2020.Het afstemmen van een gedragen project met betrokken gemeenten, het bepalen van de rol van de provincie en Covid-19 heeft het proces vertraagd, maar eind 2020 wordt een door alle deelnemende gemeenten getekende realisatieovereenkomst verwacht. Daarna kan in 2021 de uitvoering van het project starten onder opdrachtgeverschap van de provincie.
Indicatoren	Wandelknooppuntensysteem is eind 2021 beschikbaar in de gehele provincie Utrecht
Financiën	Er is €800.000 beschikbaar in 2021 voor aanleg en proceskosten van het resterende wandelroutenetwerk Utrecht Oost.

Optimaliseren routenetwerken

Doel	Meer vraaggerichte recreatiemogelijkheden in het landelijke gebied, completeren recreatief hoofdnetwerk en verbetering van de beleving van het landschap.
Opgave	– De afgelopen jaren zijn 46 Toeristische Overstap Punten (TOP) gerealiseerd in Utrecht. Er wordt gezocht naar mogelijkheden om meer bekendheid te geven aan de TOP's, ze in een netwerk op te nemen en te zorgen voor een betere aansluiting bij de bewegwijzerde routenetwerken. Ook lijkt het raadzaam sommige TOP's te verplaatsen en een aantal oudere TOP's te upgraden. – In 2008 is het provinciale fietsroutenetwerk op basis van fietsknooppunten aangelegd. Het Fietsknooppuntennetwerk is aan revisie toe Er is behoefte om bij de huidige tracés te toetsen of deze nog passen bij de actuele situatie en onderwerpen zoals toeristische spreiding en recreatieve zonering. – Verkenning uitvoeren naar recreatief varen in 2021
Aanpak	– TOP's: Het Routebureau Utrecht heeft eind 2020 een evaluatie van TOP's opgeleverd en doet daarin diverse verbetervoorstellen welke in 2021 worden uitgevoerd om de TOP's een betere positie in de routenetwerken te geven. – Fietsroutenetwerk: in 2021 zal een verkenning plaatsvinden naar een upgrade van het Fietsknooppuntennetwerk in de komende jaren. In samenwerking met het Routebureau zal dit onderzoek worden uitgevoerd vanuit het Uitvoeringsprogramma Fiets 2019-2023. – Recreatief varen: Uitvoeren verkenning naar mogelijkheden ontwikkeling netwerk.
Indicatoren	n.v.t.
Financiën	– TOP's: €120.000 – Recreatief varen: €25.000

Recreatiebanken

Doel	De provincie vindt het belangrijk dat inwoners kunnen genieten van de natuur en constateert dat er te weinig rustpunten zijn langs de wandelpaden en wil daarom het plaatsten van extra

	recreatiebanken stimuleren. Verder is het belangrijk dat de banken snel kunnen worden gevonden door hulpdiensten en wandelaars en dus worden uitgerust met gps-coördinaten.
Opgave	Plaatsen van recreatiebanken aan een bewegwijzerde en opengestelde wandelroute gelegen in het buitengebied van de provincie Utrecht.
Aanpak	Via een subsidie worden landeigenaren en geïnteresseerden gestimuleerd tot het plaatsen van recreatiebanken langs wandelpaden.
Indicatoren	Plaatsing van 100 recreatiebanken in de natuur verspreid door de gehele provincie Utrecht.
Financiën	Er is €70.000 beschikbaar.

Recreatie om de Stad Utrecht

Doel	Het programma Recreatie om de Stad Utrecht (RodS) heeft als doel het realiseren van een groengebied rond de stad Utrecht waar bewoners kunnen wandelen, fietsen en ontspannen. De provincie Utrecht vindt het belangrijk dat de inwoners van (de gebieden rond) Utrecht op fietsafstand van huis aantrekkelijke, gevarieerde groene gebieden vinden, waar zij van hun vrije tijd kunnen genieten.
Opgave	Het programma Recreatie om de Stad Utrecht is per 1 augustus 2020 afgerond. De resterende 3 projecten worden ondergebracht bij het Agenda Vitaal Platteland: • Bijleveld: Het betreft diverse percelen ten oosten van Vleuten tussen het riviertje de Bijleveld en de Ringdijk. De opgave betreft het realiseren van natuur- en watercompensatie als gevolg van reconstructie van de N226 op de terreinen langs het Fietspad 'De Rivier 1', realisatie van de verplichte natuurvriendelijke oever en inrichting als natuur van de overige percelen die in eigendom zijn van de Provincie Utrecht. • Fietspad IJsselwetering: Aanleg van het fietspad IJsselwetering (2,4 km) langs de IJsselwetering te noordwesten van IJsselstein en reconstructie van een nabijgelegen wandelpad • Fietsverbinding Reijerscop: Aanleg van een fietspad van 3 tot 6 km ten zuiden van Reijerscop.
Aanpak	Overdracht vanuit het programma RodS en verdere realisatie van bovengenoemde opgaven. Na overdracht wordt een projectplan opgesteld voor alle 3 de genoemde deelprojecten.
Indicatoren	Realisatie natuur nabij de Bijleveld en aanleg van fietspaden IJsselwetering en Reijerscop.
Financiën	De totale geschatte kosten voor de provincie bedragen: – Bijleveld: €0,31 miljoen – Fietspad IJsselwetering: €0,31 miljoen – Fietsverbinding Reijerscop: €1,56 miljoen Deze middelen staan geprogrammeerd in 2021. Een nadere financiële uitwerking volgt begin 2021.

3.6. Leefbaarheid en kleine kernen

De provincie werkt met verschillende instrumenten aan een leefbare omgeving waarin alle inwoners nu en in de toekomst goed en gezond kunnen leven, wonen, werken en ontspannen. Eén van deze instrumenten betreft het bijdragen aan initiatieven voor leefbaarheid en kleine kernen in het landelijk gebied via Kern met Pit en subsidiering van lokale initiatieven.

Snel internet

September 2016 is de Intentieverklarig snel internet buitengebied provincie Utrecht ondertekend door de provincie Utrecht, de gemeenten in de provincie, de Gebiedscommissie Utrecht-West en de Gebiedsraad O-gen. De samenwerking is 31 december 2019 afgerond. In alle gemeenten is een vorm van interessepeiling uitgevoerd onder bewoners van het buitengebied. De provincie heeft de gemeenten hierin financieel ondersteund door het verstrekken van subsidies.

Hoewel we geen formele rol hebben in dit traject proberen we wel bij zowel gemeenten als de marktpartij zicht te krijgen op de gerealiseerde en nog te realiseren aansluitingen in de provincie Utrecht en welke knelpunten zich daarin voordoen. Op basis van deze informatie brengen wij in beeld wat de actuele stand is van aanleg en de planning van de aanleg en welke lokale knelpunten zich daarin voordoen. Hiervoor reserveren wij in 2021 een budget van €25.000.

Bijdrage aan initiatieven voor leefbaarheid en kleine kernen in het landelijk gebied

Doel	Het realiseren van een gezondere en sterkere economische en sociale basis voor een vitaal platteland, inclusief de kleine kernen, waarbij de voorzieningen in overeenstemming zijn met de behoeften van bewoners en gebruikers.
Opgave	Initiatieven van inwoners stimuleren om te komen tot voorstellen die de leefbaarheid van het landelijk gebied en de kleine kernen versterken
Aanpak	Samenwerking met de stichting KNHM in de opgave kern met pit, waarbij bewonersinitiatieven een bijdrage van €1.000 voor initiatief kunnen ontvangen. Ook worden subsidies verstrekt voor: – het in stand houden van basisvoorzieningen in geval van marktfalen; – bevordering van sociale cohesie in de kleine kernen; – organisatie van culturele en/of gemeenschappelijke activiteiten.
Indicatoren	Er zijn 8 subsidies versterkt in 2021
Financiën	€350.000 beschikbaar (€50.000 kern met pit en proceskosten, €300.000 voor subsidiering)

3.7. Vrijkomende agrarische bebouwing (VAB)

Door de schaalvergroting in de landbouw verliezen veel landbouwbedrijven hun agrarische functie. De bedrijfswoning houdt dan vaak een woonfunctie, voor de andere gebouwen is de problematiek ingewikkelder. De VAB's zijn een punt van zorg voor de provincie Utrecht vanwege het risico op ondermijnende activiteiten, verrommeling van het landschap en milieuproblematiek.

Doel	Agrarische gebouwen die niet langer in gebruik zijn, vormen een risico op ondermijnende activiteiten, verrommeling van het landschap en milieuproblematiek.
Opgave	We werken samen met banken en gemeenten aan op maat gesneden oplossingen, waaronder herbestemming voor andere functies.
Aanpak	We intensiveren de samenwerking met andere overheden, benutten mogelijke kansen binnen gebiedsprocessen voor bijvoorbeeld de stikstofaanpak of bodemdaling en gaan verder met het ontwikkelen van instrumenten. We delen nieuwe kennis breed. We stimuleren gemeenten om herbestemming zoveel mogelijk te bekijken binnen het grote geheel aan opgaven. Begin 2021 zijn de plattelandscoaches goed 'toegerust' en 'opgeleid' voor het onderwerp VAB. Eind 2021 is er een webpagina Vrijkomende Agrarische Bebouwing operationeel op de website van de provincie die tenminste bevat: – VAB-data op kaart – Toelichting op de ruimtelijke regels via vraag en antwoord – Enkele succesvolle voorbeelden van erftransformatie ter inspiratie – Fiscale informatie De samenwerking met gemeenten is in 2021 verder versterkt voor het onderwerp VAB, de provincie betrekt bijvoorbeeld gemeenten bij het ontwerpen van de digitale handreiking en andere instrumenten, zoals het 'opleiden' van plattelandscoaches op dit onderwerp. Wij zetten erop in dat tenminste één gemeente in 2021 een visie op VAB heeft opgenomen in haar structuur- of omgevingsvisie voor het buitengebied die verder gaat dan een standaardregeling en afgestemd is op de provinciale kaders; er wordt bijvoorbeeld invulling gegeven aan intergemeentelijke samenwerkingen, een onderbouwing van aanvullende beoordelingscriteria kwaliteitsverbetering bij herbestemming of differentiatie op basis van gebiedskwaliteiten. In 2021 beginnen we ook

	met de samenwerking met het Rijk voor het onderwerp circulair bouwen ter voorkoming van het ontstaan van VAB.
Indicatoren	– Begin 2021 zijn de plattelandscoaches goed 'toegerust' en 'opgeleid' voor het onderwerp VAB. – Eind 2021 is er een pagina Vrijkomende Agrarische Bebouwing operationeel op de website van de provincie – De samenwerking met gemeenten voor het onderwerp VAB is verder versterkt – Tenminste 1 gemeente heeft een visie op VAB opgenomen in haar structuur- of omgevingsvisie voor het buitengebied.
Financiën	Er is €150.000 beschikbaar voor deze opgave in 2021.

3.8. Energie

Binnen het Meerjarenprogramma Agenda Vitaal Platteland 2016-2019 is geen expliciete opgave opgenomen voor energie. Voor dat thema zijn middelen opgenomen in het Programma Energietransitie. Vanuit AVP zijn er voor energie in 2020 geen middelen beschikbaar. Waar mogelijk worden meekoppelkansen benut om opgaven gezamenlijk op te pakken. Zo worden de plattelandscoaches ingezet binnen het thema 'energie besparen bij bedrijven' voor de subsidieregeling asbest eraf, zon erop.

4. Werkwijze

4.1. Instrumenten

Grond

Grond is een belangrijk instrument voor de Agenda Vitaal Platteland. Grond is vaak de motor voor de doelrealisatie: verkoop, aankoop, ruil en functieverandering van grond. Het heeft de voorkeur om functieverandering en aankoop door partijen zelf zo veel mogelijk te stimuleren. Hiervoor zijn de Subsidieregeling kwaliteitsimpuls natuur en landschap (SKNL) en de Uitvoeringsverordening aankoopsubsidie NNN-gronden provincie Utrecht beschikbaar.

In de Nota Grondbeleid (2020) en het Uitvoeringkader grondbeleid 2020 liggen de kaders en spelregels vast die in acht genomen moeten worden bij grond aan- en verkoop. Deze zijn mede gebaseerd op de Wet Agrarisch Grondverkeer en gericht op marktconformiteit, gelijkberechtiging en openbaarheid.

Subsidies

Ook in 2021 zal een deel van het Programma AVP worden uitgevoerd met subsidies. De Uitvoeringsverordening subsidie Agenda Vitaal Platteland provincie Utrecht 2021 vormt hiervoor de basis. Deze regeling wordt aangepast aan dit Programmaplan 2021.

4.2. Organisatie

De organisatie van het programma Agenda Vitaal Platteland is uitgewerkt in hoofdstuk 5 van de Organisatieleidraad Agenda Vitaal Platteland (ambtelijk document, nr. 81F4F5B2).

De bestuurlijk opdrachtgever (BO) voor het programma AVP is de gedeputeerde Landelijk Gebied. Ambtelijk opdrachtgever (AOG) is de Domeinmanager LLO. De programmamanager AVP krijgt opdracht van de domeinmanager LLO om het programma AVP uit te voeren. Om te zorgen voor een efficiënte en effectieve uitvoering van het programma is onderstaande organisatieopzet uitgewerkt.

Vanuit het programmaniveau wordt gestuurd op de doelen binnen het programma AVP. Hier worden de interne en externe (beleids)ontwikkelingen ingebracht en geïmplementeerd in het programma. Dit vormt de feitelijk opdracht vanuit de organisatie aan de programmaorganisatie. Tevens is het programmamanagement verantwoordelijk voor de vertaling van doelen in concrete projecten. Op basis van dit programma vindt de vertaling (programmering) plaats naar concrete projecten, integrale gebiedsplannen en regelingen. Bij de uitvoering van projecten is sprake van diverse AVP-opdrachtgevers. Zij dragen zorg voor het opstellen van projectopdrachten en zijn het eerste aanspreekpunt voor de projectleiders. Samen vormen ze een OGON-relatie. Het projectplan fungeert als ‘koppelovereenkomst’ en is kaderstellend voor de projectleider.

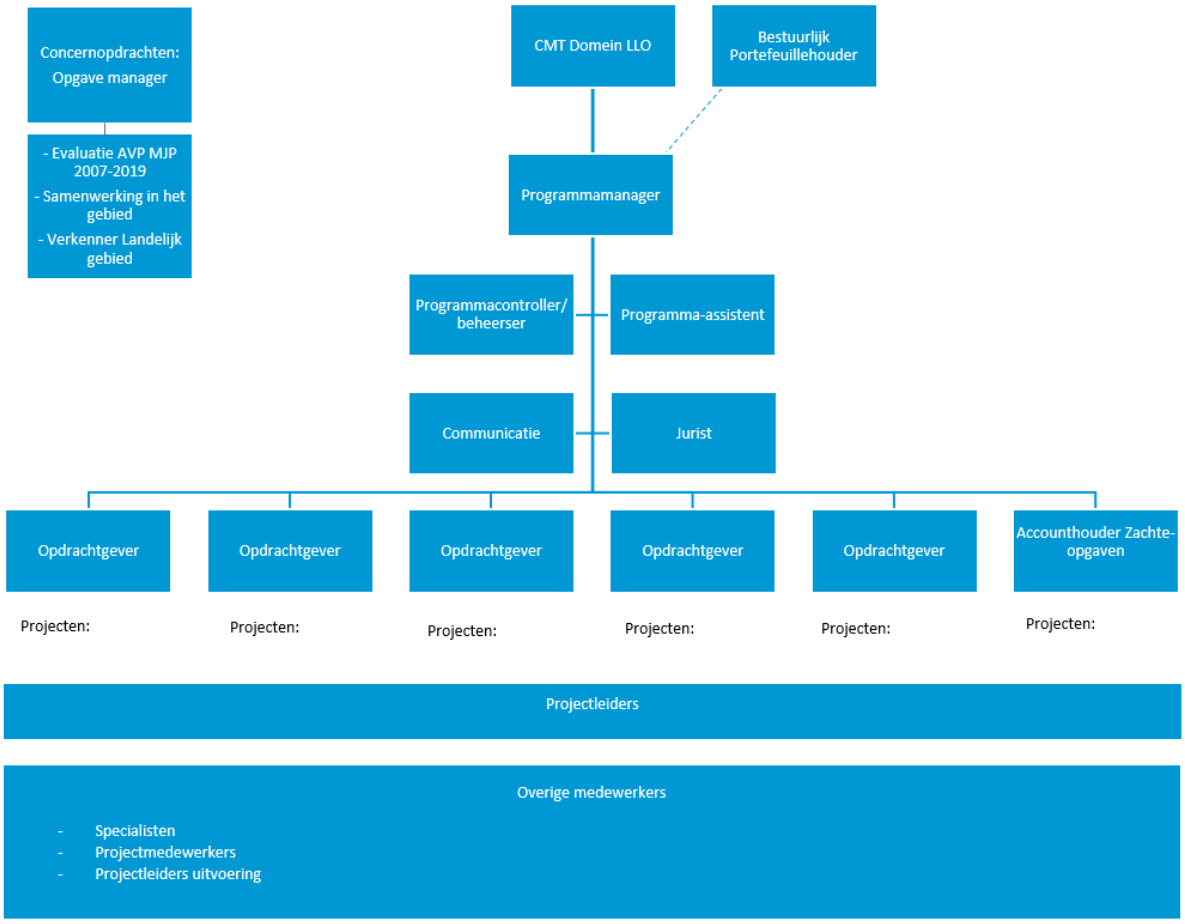

Binnen het uitvoeringsprogramma AVP onderscheiden we 2 niveaus: het programmaniveau en het projectniveau. Op programmaniveau wordt gestuurd op realisatie van de doelen die vanuit het AVP-programma worden nagestreefd. Deze doelen volgen uit de diverse beleidsopgaven van de provincie waarvan de uitvoering binnen het programma AVP is belegd. Om deze doelen te realiseren worden projecten uitgevoerd. Dit gebeurt op het projectniveau binnen het programma.

4.3. Samenwerking met de AVP-Gebiedscommissie Utrecht West

De AVP-gebiedscommissie Utrecht West is ingesteld door Gedeputeerde Staten en heeft tot taak het adviseren van gedeputeerde staten op verzoek en uit eigen beweging over de uitvoering van dit programmaplan en de samenhang tussen dit gebiedsprogramma, ontwikkelingen in het westen van de provincie en aanvullende ambities van gebiedspartijen op de diverse opgaven in het landelijk gebied. In de commissie zitten diverse gemeenten en waterschappen, vertegenwoordigers van de landbouwsector, terreinbeherende organisaties en een aantal belangenorganisaties. Zie www.utrecht-west.com voor meer informatie.

<u>Instellingsbesluit</u>

Begin 2021 wordt het Instellingsbesluit van de AVP-gebiedscommissie Utrecht West gewijzigd, aangezien het huidige Instellingsbesluit geënt is op het Meerjarenprogramma AVP 2016-2019.

Exploitatiesubsidie

Voor ondersteuning van de AVP-gebiedscommissie Utrecht-West wordt in 2020 €750.000 aan budget beschikbaar gesteld. De Stichting Gebiedsontwikkeling Utrecht-West kan een exploitatiesubsidie aanvragen voor maximaal de hoogte van dit bedrag om de gebiedscommissie te ondersteunen in haar taken.

4.4. Afhankelijkheden

Het programma AVP 2021 wordt uitgevoerd binnen de middelen en mogelijkheden die in dit programmaplan staan opgenomen. Uiteraard spelen er bij elke opgave andere afhankelijkheen. Een aantal programmabree afhankelijkheden worden hieronder kort toegelicht.

Capaciteit
Voor de uitvoering van het programma is ca. 30 fte beschikbaar. Aangezien niet alle opgaven in één keer kunnen worden opgepakt vraagt dat om prioritering van de opgaven binnen de beschikbare capaciteit. Voor uitvoerig van nieuwe opgaven, zoals de groene contour en het landelijke programma natuur is aanvullende bemensing/ herprioritering van de opgaven noodzakelijk.

Corona
Als gevolg van corona kunnen onderdelen van het programma niet altijd worden uitgevoerd zoals idealiter gewenst. Overleggen vinden net als in den lande veelal digitaal plaats. Ook is het niet goed mogelijk om nieuwe aankopen te starten doordat grondeigenaren niet of beperkt bezocht kunnen worden. We zoeken naar creatieve manieren om dit toch zoveel mogelijk doorgang te laten vinden. Informatie- en bewonersavonden worden digitaal georganiseerd. We zetten ons in om binnen de regels van de Rijksoverheid en de Veiligheidsregio Utrecht de opgave zo goed mogelijk uit te voeren.

Vrijwilligheid natuurrealisatie
De NNN realiseren we op basis van vrijwilligheid. Eigenaren zijn niet verplicht om hun gronden te verkopen ten behoeve van de realisatie van natuur. We zijn hierdoor bij het uitvoeren van de opgave erg afhankelijk van de bereidheid van de eigenaar om te verkopen en de termijn waarop de eigenaar dit wenst. Ook zijn we als provincie gebonden aan strakke regels met betrekking tot de middelen die we voor een perceel mogen betalen (taxatiewaarde, marktconform). Andere kopers in de markt zijn niet gebonden aan deze regels. Hierdoor zijn onze mogelijkheden beperkt en zullen de resultaten soms flink fluctueren. We zullen in 2021 inzetten op een groter aantal dossiers om de geplande doelstelling van 125 ha functieverandering te realiseren. Ook bij zelfrealisatie van NNN, via particulier natuurbeheer en de Uitvoeringsverordening aankoopsubsidie NNN-gronden (UVAN), zijn we uiteraard afhankelijk van de medewerking van derde partijen.

Relatie andere opgaven in het landelijk gebied
Dit programmaplan wordt opgesteld, omdat 2021 nog zal worden benut voor het opstellen van een nieuw Uitvoeringsprogramma voor het landelijk gebied. Het programma AVP heeft raakvlak met diverse andere opgaven in het landelijk gebied, waaronder andere provinciale opgaven zoals terugdringen bodemdaling en de gebiedsgerichte aanpak stikstof. Waar deze opgaven overlappen zoeken we onderling afstemming, zodat de opgaven elkaar kunnen versterken en er geen onderlinge concurrentie ontstaat. In het nieuwe uitvoeringsprogramma zal de aanpak van deze opgaven onderling worden verbonden.

4.5. Besturing en beheersing

Elk kwartaal wordt gemonitord wat de voortgang is van de diverse projecten binnen het Agenda Vitaal Platteland. De projectleiders leven hier input voor aan. Financiële informatie volgt uit het financiële systeem Presto. De voortgang van de natuuropgave wordt bijgehouden in GIS. De monitoringsgegevens die elk kwartaal worden opgeleverd vormen input voor de provinciale P&C-producten. Het programma AVP valt binnen diverse begrotingsprogramma's binnen de provinciale begroting. Het merendeel van de verantwoording vindt plaats binnen programma 2, landelijk gebied.

De programmamanager AVP is verantwoordelijk voor de monitoring van het programma. Zij wordt hierin ondersteund door de programmacontroller AVP. De voortgang van het programma wordt elk kwartaal doorgesproken met de concernmanager. De AVP-opdrachtgever en de AVP-projectleider voeren maandelijks overleg over de lopende projecten.

Effectmonitoring is geen onderdeel van het programma AVP. Het meten van de effecten van het uitgevoerde beleid is een lijntaak en vindt plaats door de betrokken beleidsafdelingen van de provincie Utrecht.

4.6. Financiering

Onderstaand staat aangegeven welke middelen benodigd zijn voor de uitvoering van het Programmaplan AVP 2021.

Opgave	Benodigd budget 2021	
3.1 Natuur, water en bodem	**€**	**24.585.000**
Ontwikkelopgave Natuurnetwerk Nederland	€	19.265.000
Beleefbare natuur	€	220.000
Kleine landschapselementen	€	230.000
Verbinden van natuurgebieden	€	-
Uitvoeren maatregelen Beheerplannen Natura 2000 (voormalig PAS)	€	4.870.000
3.3 Cultureel Erfgoed	**€**	**78.000**
Grebbelinie	€	78.000
3.4 Landbouw	**€**	**5.713.000**
Landbouwstructuurversterking	€	200.000
LaMi	€	100.000
Boerderijeducatie	€	50.000
POP3 / POP3Plus	€	4.420.000
Plattelandscoaches	€	943.000
3.5 Recreatie	**€**	**3.195.000**
Wandelroutenetwerk Utrecht Oost	€	800.000
Optimaliseren routenetwerken	€	145.000
Recreatie om de Stad	€	2.180.000
Recreatiebanken	€	70.000
3.6 Leefbaarheid en Kleine Kernen	**€**	**375.000**
Leefbaarheid en kleine kernen	€	350.000
Snel internet	€	25.000
3.7 VABs	**€**	**150.000**
Vrijkomende Agrarische Bebouwing	€	150.000
Proceskosten	**€**	**975.000**
Exploitatie Gebiedscommissie Utrecht-West 2021	€	750.000
Proceskosten programma AVP 2021	€	225.000
Eindtotaal	**€**	**35.071.000**

In totaal is €35,1 miljoen benodigd voor de uitvoering van dit programma in 2021. Hiervan is €26,6 miljoen beschikbaar op de kostenplaatsen van AVP binnen de begroting 2021. Aanvullende middelen zullen worden gedekt uit de reserve landelijk gebied. Voor inzet van deze middelen dient wel een verschuiving plaats te vinden tussen de

diverse kostenplaatsen. Met de zomernota 2021 vindt er een correctie plaats vanuit de reserve landelijk gebied op basis van de dan beschikbare inschatting van de te besteden middelen.

4.7. Risicomanagement

De majeure risico's die zich voordoen binnen het programma AVP staan opgenomen in het provinciale risicobeheerssysteem Naris. Daarnaast staan de risico's per project opgenomen in de voortgansgrapportage die elk kwartaal wordt opgesteld.

4.8. Communicatie

Voor het programma AVP is een uitgebreide checklist en richtlijn communicatie opgesteld. Zie de organisatieleidraad. Bij communicatie gaat het niet alleen om de uitstraling en het naleven van huisstijlrichtlijnen, het is ook een belangrijk middel rondom een project en binnen de algemene programma AVP-organisatie. Projectcommunicatie gaat over de communicatie als onderdeel van de inhoudelijke activiteiten. Het is een belangrijk middel om betrokkenheid en draagvlak te creëren, interne- en externe omgeving te informeren. Communicatie is een belangrijke factor voor het slagen van een project.

Binnen het programma AVP wordt de huisstijl van de provincie Utrecht gehanteerd.

Provincie Utrecht
Postbus 80300, 3508 TH Utrecht
T 030 25 89 111